מערך פעילות

שנת שירות בהמשך הדרך

משך: שעה וחצי **קהל יעד:** ש״שנים

עזרים: מגזינים ועיתונים, פלקט גדול, פתקים, עטים, רכיבי שנת השירות (נספח 1), קטע קריאה (נספח 2)

המערך מנוסח בלשון זכר מטעמי נוחות בלבד, אך מיועד לכל המגדרים

רציונל

במסגרת תהליך סיום שנת השירות נבקש מהש״שנים "להרים את הראש" מהלו״ז, המטלות והשגרה במסגרות ההתנדבות, ולהקדיש זמן לחשיבה רחבה ומעמיקה אודות שנת השירות ומשמעותה. במפגש זה אנו מעוניינים לבחון האם שנת השירות מהווה תקופה בחיינו (עם התחלה וסיום), או שרכיבים מסוימים בה נשארים איתנו להמשך הדרך. כמו כן, נרצה לעסוק בבחירה להיות מעורבים ומשפיעים על החברה הישראלית, ולעסוק בעשייה ערכית לטובת הכלל גם בהמשך החיים כבוגרים.

מטרות

- ✓ בחינת המקום של שנת השירות בחיי המשתתפים – מה הם לוקחים עמם להמשך הדרך?
- ✓ עיסוק בבחירה להיות מעורבים ומשפיעים על החברה שסביבנו.

מהלך

1 פתיחה

נאמר כי כעת, לקראת סיומה של שנת השירות, נבקש לעשות הפסקה בשגרת החיים במסגרת ההתנדבות, "להרים את הראש" ולהביט קדימה – אל המשך הדרך. נתחיל בפעילות קצרה: נפזר במרכז החדר מגזינים ועיתונים, ונבקש מכל משתתף לבחור תמונה המסמלת עבורו את "המשך הדרך".

הערה למנחה: נסו לשמור על ההגדרה של "המשך הדרך" רחבה ככל הניתן – שכל משתתף יפרש אותה בדרכו.

לאחר מכן נערוך סבב שבו כל משתתף מספר איזו תמונה בחר ומדוע.

הערה למנחה: במהלך הסבב ננסה להרחיב ולהעמיק את השיח – נבקש מהמשתתפים להרחיב את תשובותיהם, נשאל האם עוד משתתפים מזדהים עם דברי חבריהם וכו׳.

2 מיפוי רכיבי שנת השירות

נפרוס במרכז המעגל פלקט גדול שבמרכזו מצויר עיגול. במרכז העיגול רשום: "שנת שירות". נחלק פתקים ועטים, ונבקש מכל משתתף לכתוב דבר אחד שמאפיין בעיניו את שנת השירות – רכיב ליבה שבלעדיו שנת השירות לא הייתה אותו הדבר (לדוגמה: התנדבות, אחריות, שיתוף פעולה וכו׳). נערוך סבב שבו כל משתתף אומר מה כתב ומדוע.

לאחר מכן נחלק למשתתפים עוד ארבעה פתקים שעליהם כתוב: עשייה משמעותית, נתינה לאחר, מעורבות חברתית ואחריות (נספח 1). כעת נבקש מהם כקבוצה לסדר את כל הפתקים של רכיבי שנת השירות – כאשר שלושה רכיבים, החשובים ביותר, נמצאים בתוך העיגול, והשאר מסביב על הפלקט.

לאחר שסיימו נסקור יחד את הפלקט ונשאל את השאלות הבאות

- מדוע בחרתם את שלושת הרכיבים האלו?
- האם היה לכם קשה להגיע להסכמה? על איזה רכיב התלבטתם במיוחד?
- כיצד באים לידי ביטוי רכיבים אלו במהלך היום־יום שלכם?
- האם רכיבים אלו עשויים לבוא לידי ביטוי בהמשך חייכם אחרי שנת השירות? באיזה אופן לדעתכם?
- האם חשוב לכם שרכיבים אלו יתפסו מקום משמעותי בחייכם? מדוע?
- נתמקד ברכיב "עשייה משמעותית" – מהו מבחינתכם? כיצד רכיב זה יכול לבוא לידי ביטוי? מהי החשיבות שלו?

3 קטע קריאה

כעת נקרא יחד חלק מתוך נאומו של יצחק רבין ז״ל בוועידה התשיעית של הנוער העובד והלומד (1994) – נספח 2.

הערה למנחה: מומלץ לבקש מאחד המשתתפים להקריא בקול רם. נבקש מכל משתתף לסמן, תוך כדי ההקראה, שורה מתוך הנאום שנגעה בו.

לאחר מכן נשאל את השאלות הבאות

- מה דעתכם על הנאום?
- נבקש מכל משתתף להקריא את השורה שבחר ולהסביר מדוע בחר בה.
- האם אתם מסכימים עם המסר שלו כלפי הנוער? ("לקיים את אשר ראוי לקיים, לשנות את אשר דרוש שינוי") האם האחריות הזו מוטלת רק על הנוער? מדוע?
- כיצד לדעתכם נאום זה מתקשר לשנת השירות?

כעת נקרא שוב את הפסקה הבאה: **"היום הם שונים (האתגרים), הם מגוונים יותר, יותר אתגרים עומדים בפניכם, ואתם, אתם תבחנו ביכולת שלכם להמשיך את אשר נדרש להמשיך ולשנות את מה שצריך לשנות"**. נבקש מכל משתתף לרשום (אפשר על גבי הנאום) היבט מסוים הקיים היום בחברה הישראלית שהיה רוצה לשנות, והיבט שהיה רוצה לשמר. נערוך סבב שבו כל משתתף מספר איזה היבט רשם ומדוע.

הערה למנחה: ננסה להרחיב את תשובותיהם: מדוע בחרת דווקא בהיבט זה? האם לדעתך אכן ניתן לשנותו? נבקש התייחסות של שאר המשתתפים וכו׳.

4 סיכום

נאמר כי שנת השירות היא הצעד הראשון בחייכם כבוגרים. כל אחד מכם יכול לבחור אילו תובנות, ערכים ועקרונות ייקח עמו להמשך הדרך. התקווה שלנו היא שתרצו להיות מעורבים בחברה שלנו ולהמשיך בעשייה ערכית למען האחר.

סבב סיום: כל אחד אומר דבר אחד שהוא לקח מהמפגש היום.

מערכי פעילות נוספים ניתן למצוא במרכז ההדרכה של מחלקת שנת שירות

נספח 1

רכיבי שנת השירות

עשייה משמעותית	נתינה לאחר
מעורבות חברתית	אחריות

נספח 2

מתוך נאומו של יצחק רבין ז"ל בוועידה התשיעית של הנוער העובד והלומד (1994)

"אל תקבלו מוסכמות קיימות, לא בחברה, לא בתחומים אחרים. חברה מדינה, כל גוף שאיננו יודע להשתנות, לשנות הוא גוף שהתנוון, המציאות איננה של מה שהיה לפני חמישים שנה בכל אחד מתחומי החיים שלנו. ואם יש משהו שצריך לייחד נוער זה מרדנות נגד מוסכמות, לא מרדנות אלא מרדנות לשם שינוי ולא כל מה שיש בתנועתנו איננו חייב בשינוי. לקיים את אשר ראוי לקיים, לשנות את אשר דרוש שינוי, והרבה דברים דורשים שינוי... לא כל פרה היא קדושה, יש גם פרות לא קדושות. ולכן, אני מצפה דווקא מכם, מתנועות הנוער, כפי שהיו תנועות הנוער בזמננו, הקמנו את הפלמ"ח, הקמנו התיישבויות, כי זו הייתה, זה היה צורך השעה. **היום הם שונים, הם מגוונים יותר, יותר אתגרים עומדים בפניכם, ואתם, אתם תבחנו ביכולת שלכם להמשיך את אשר נדרש להמשיך ולשנות את מה שצריך לשנות.** אני מאחל לכם שתהיו כאלה, אני מאמין שאתם יכולים להיות כאלה, ויחד מבוגרים וצעירים נצעיד את המדינה אל השלום, אל הביטחון, ואל הקידמה וההצלחה."